

UDK: 343.575(497.6 Sarajevo)

## IMPLEMENTACIJSKI IZAZOVI STRATEGIJE ZA SPREČAVANJE I SUZBIJANJE ZLOUPOTREBE OPOJNIH DROGA U KANTONU SARAJEVO

Pregledni naučni rad

Primljeno/Received: 21. 10. 2025.

Prihvaćeno/Accepted: 26. 12. 2025.

**Irma DELJKIĆ**

**Admir KATICA**

**Adnan FAZLIĆ**

### Sažetak

Implementacija strategija za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga predstavlja izuzetno kompleksan društveni i institucionalni zadatak, obilježen brojnim izazovima koji prate ovaj proces. Kompleksnost implementacije proizlazi iz same višedimenzionalne prirode problema zloupotrebe opojnih droga, koji na globalnom nivou generira ozbiljne zdravstvene, kriminalne, psihosocijalne i ekonomske posljedice. U savremenim društvima napor i resursi u ovoj oblasti usmjeravaju se kroz donošenje i provedbu strateških dokumenata koji definiraju ciljeve, mjere i instrumente za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga. Jedan takav dokument predstavlja Strategija za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo (2024-2028), čije donošenje označava važan iskorak u razvoju politike suprotstavljanja zloupotrebi opojnih droga u Bosni i Hercegovini. Ipak, iako Strategija zagovara multidisciplinarni i integriran pristup, očekuje se da će se suočiti s nizom implementacijskih prepreka, uključujući fragmentiranost zakonodavstva, nedostatak resursa, slabu međusektorsku koordinaciju i institucionalni otpor prema promjenama. Polazeći od navedenog, cilj rada je analizirati ključne izazove provedbe Strategije te ukazati na moguća rješenja koja bi doprinijela povećanju njene efikasnosti i održivosti u lokalnom kontekstu.

### Ključne riječi

zloupotreba opojnih droga, sprečavanje i suzbijanje, strategija, implementacija, Kanton Sarajevo

## UVOD

Zloupotreba opojnih droga, u svim svojim oblicima, predstavlja rasprostranjen i složen globalni problem sa ozbiljnim sigurnosnim, zdravstvenim, socijalnim i ekonomskim posljedicama u svakom društvu. O samoj ozbiljnosti problema najbolje govori podatak da je do 2023. godine, oko 316 miliona ljudi širom svijeta koristilo opojne droge tokom prethodne godine. Ovakav porast korisnika u protekloj deceniji nadmašuje rast svjetske populacije i pokazuje povećanu učestalost upotrebe opojnih droga (United Nations Office for Drugs and Crime [UNODC], 2025). Nadalje treba istaći da je u 2019. godini upotreba opojnih droga odnijela gotovo pola miliona života, dok su poremećaji povezani s njihovom konzumacijom uzrokovali gubitak 18 miliona zdravih godina života. Korisnici opojnih droga učestalije obolijevaju od teških i često smrtonosnih bolesti, uključujući HIV i hepatitis C (UNODC, 2021). Trendovi rastuće ponude i potražnje opojnih droga dodatno pojačavaju globalnu nestabilnost, stvarajući ozbiljne izazove za sprečavanje i suzbijanje ovog fenomena. Ponuda opojnih droga dostupnih korisnicima postala je raznovrsnija, što dodatno komplicira obrasce njihove upotrebe, dok je istovremena konzumacija više različitih supstanci postala uobičajena pojava na većini tržišta opojnih droga (Hamilton, 2025, February 3). Istovremeno, neovlašteni promet opojnim drogama nastavlja usporavati ekonomski i društveni napredak, najteže pogađajući vulnerabilne i marginalizirane zajednice, te predstavlja ozbiljnu prijetnju sigurnosti i stabilnosti u pojedinim regijama svijeta (UNODC, 2021).

Uzimajući u obzir navedeno, posebno kompleksnost ovog globalnog problema koji zahtijeva djelovanje na međunarodnom, regionalnom i nacionalnom planu, važno je naglasiti da danas postoje utvrđeni globalni principi, kao i regionalne i nacionalne strategije s ciljem sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga. Međunarodne konvencije o kontroli opojnih droga koje kodificiraju mjere za smanjenje ponude i potražnje opojnih droga predstavljaju temelj međunarodnih napora da se ilegalne opojne droge stave pod kontrolu (International Narcotics Control Board, n.d.). Međunarodna kontrola zloupotrebe opojnih droga datira još 1909. godine, kada su uvedene prve inicijative za uspostavljanje nadzora nad proizvodnjom i upotrebom pojedinih vrsta opojnih droga (Deljić, 2007). Do 1988. godine doneseno je više međunarodnih konvencija, ali se i danas tri konvencije Ujedinjenih naroda smatraju najvažnijim dokumentima u ovoj oblasti: Jedinstvena konvencija o opojnim drogama iz 1961. godine (dopunjena Protokolom o izmjenama Jedinstvene konvencije iz 1972. godine), Konvencija o psihotropnim supstancama iz 1971. godine i Konvencija protiv nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim supstancama iz 1988. godine. Navedene konvencije uspostavile su univerzalni normativni okvir u oblasti kontrole opojnih droga, koji ujedno čini i temelj za kreiranje strateških politika i akcionih planova na regionalnom i nacionalnom nivou, čime je omogućeno sistemsko i koordinirano djelovanje u oblasti sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga. U okviru evropskog prostora, principi i obaveze definirani u navedenim konvencijama poslužili su kao fundus za oblikovanje višegodišnjih strateških i akcionih politika Evropske unije, koje, iako prate globalne principe i standarde, istovremeno odražavaju specifične socijalne, zdravstvene i sigurnosne izazove evropskog prostora. Strategije i akcioni planovi Evropske unije u oblasti suzbijanja zloupotrebe opojnih droga uspostavljaju ciljeve i mehanizme za borbu protiv zloupotrebe opojnih droga koji su prvenstveno fokusirani na postizanje znatnijeg stepena zaštite javnog zdravlja, socijalne stabilnosti, te osiguranje većeg stepena sigurnosti za javnost kroz poduzimanje preventivnih i represivnih aktivnosti u borbi protiv kriminaliteta zloupotrebe

opojnih droga i jačanja prekogranične saradnje (Council of the European Union, 2021). Načela i ciljevi definirani u strategijama i akcionim planovima Evropske unije u oblasti borbe protiv zlouporabe opojnih droga predstavljaju osnovu za izradu nacionalnih politika u državama članicama, ali i u zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo.

Bosna i Hercegovina, iako formalno nije članica Evropske unije, svoje strateške dokumente oblikuje u značajnoj mjeri prema evropskim praksama i standardima. U tom kontekstu, može se reći da su strategije i akcioni planovi Bosne i Hercegovine u oblasti sprečavanja i suzbijanja zlouporabe opojnih droga u velikoj mjeri konceptualno i strukturalno usklađeni sa evropskim strateškim dokumentima (Council of the European Union, 2021). Na taj način se ostvaruje postepena harmonizacija sa *acquis communautaire* u oblasti kontrole opojnih droga, te osigurava koherentnost i kompatibilnost mjera na regionalnom i nacionalnom nivou. Međutim, implementacija strateških i akcionih dokumenata u oblasti zlouporabe opojnih droga u Bosni i Hercegovini suočavala se sa brojnim izazovima koji su se prvenstveno odnosili na složenost i fragmentiranost političko-institucionalnog ustrojstva države, ali i česti nedostatak političke volje za koordinirano djelovanje. Posebno je važno napomenuti da iako je Bosna i Hercegovina donijela Strategiju za nadzor nad opojnim drogama, prevenciju i suzbijanje zlouporabe opojnih droga za period 2018–2023, prateći akcioni plan nikada nije bio donesen (European Commission, 2023). Odsustvo akcionog plana značajno je utjecalo na realizaciju navedene Strategije jer je otežalo koordinaciju između različitih nivoa vlasti i sektora, smanjilo odgovornost nadležnih institucija te ograničilo mogućnost praćenja i evaluacije rezultata. Navedeno je rezultiralo otežanom ili izostalom implementacijom strateških i akcionih mjera na entitetskim, kantonalnim i lokalnim nivoima vlasti, te generiralo potrebu za kreiranjem zasebnih strateških i akcionih dokumenata na nižim nivoima vlasti. Ovakva situacija potvrđuje općeprihvaćeno stajalište u međunarodnoj praksi da strategije za sprečavanje i suzbijanje zlouporabe opojnih droga same po sebi nisu dovoljne za učinkovitu implementaciju, već zahtijevaju prateće akcione planove koji definiraju konkretne mjere, odgovornosti, vremenske okvire i sredstva potrebna za realizaciju strateških ciljeva (Council of the European Union, 2021). Naime, bez jasno definiranih akcionih planova, strategije često ostaju apstraktne i teško provedive, što može dovesti do fragmentiranih ili neučinkovitih odgovora na problem zlouporabe opojnih droga.

Imajući u vidu navedeno, cilj ovog rada je osloviti donošenje Strategije i Akcionog plana za sprečavanje i suzbijanje zlouporabe opojnih droga u Kantonu Sarajevo (2024–2028), kao specifičnog primjera odgovora na problem zlouporabe opojnih droga u složenom političko-institucionalnom kontekstu Bosne i Hercegovine. Rad je nastojao da prikaže ne samo potrebu usvajanja ovih dokumenata kao instrumenta za jačanje lokalnog i institucionalnog odgovora, već i da analizira ključne izazove i prepreke koje mogu pratiti njihovu implementaciju.

## **SPECIFIČNOSTI PROBLEMA ZLOUPOTREBE OPOJNIH DROGA U KANTONU SARAJEVO**

Kanton Sarajevo, kao administrativno, ekonomsko i kulturno središte Bosne i Hercegovine, suočava se sa kompleksnim izazovima koje generira fenomen zlouporabe opojnih droga. Dinamični procesi urbanizacije, visoka koncentracija stanovništva te izražene socijalno-ekonomske disparitnosti (Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, 2021) čine ovo područje posebno vulnerabilnim na širenje tržišta i povećanu dostupnost opojnih droga različitim društvenim skupinama. Zlouporaba opojnih droga u Kantonu Sarajevo ne implicira samo sigurnosni rizik, već i ozbiljan javno-zdravstveni i socijalni izazov. Kao odgovor na identificirane

rizike u Kantonu Sarajevo, Skupština i Vlada Kantona Sarajevo poduzele su proaktivne i koordinirane inicijative usmjerene ka izgradnji sistemskog pristupa problemu zloupotrebe opojnih droga, što je rezultiralo donošenjem prve Strategije i Akcionog plana za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo za period 2024–2028. Izrada ovih strateških dokumenata zahtijevala je sveobuhvatno razumijevanje fenomena zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo, kao i detaljnu procjenu kapaciteta i izazova s kojima se nadležni sektori suočavaju u odgovoru na ovaj problem. U skladu s tim, u nastavku rada prikazat će se podaci prikupljeni u okviru Situacione analize stanja zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo. Ova analiza, koja predstavlja integralni dio Strategije i Akcionog plana za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga za period 2024–2028, temelji se na službenim informacijama relevantnih institucija prikupljenim za period od 2018. do 2022. godine.

Podaci prikupljeni od relevantnih institucija ukazuju na kontinuirani porast problema zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo. Prema izvještajima Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, iako se bilježi blagi porast registriranih krivičnih djela povezanih s neovlaštenom proizvodnjom i stavljanjem u promet opojnih droga, većina registriranih krivičnih djela u ovom periodu se odnosi na krivična djela posjedovanja i omogućavanja uživanja opojnih droga (član 239. KZ FBiH). Među zaplijenjenim supstancama dominiraju produkti kanabisa, amfetamin, heroin i kokain. Ovdje treba dodatno istaći da dostupni policijski podaci pokazuju kako je u Kantonu Sarajevo učešće maloljetnika u ovim krivičnim djelima i dalje na niskom nivou (Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo [MUP KS], 2024). Nadalje, podaci Tužilaštva Kantona Sarajevo za 2022. godinu pokazuju da krivična djela zloupotrebe opojnih droga čine značajan udio ukupnog kriminaliteta, odnosno približno jednu trećinu svih optužnica u oblasti općeg kriminaliteta i maloljetničke delinkvencije (MUP KS, 2024). Većina krivičnih postupaka odnosi se na posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga, dok su slučajevi neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet znatno rjeđi. Statistika Kantonalnog i Općinskog suda u Sarajevu pokazuje da su krivične sankcije za krivična djela u ovoj oblasti uglavnom niske, najčešće uslovne ili kratke zatvorske kazne, uz čestu primjenu rada za opće dobro. Kada je u pitanju krivičnopravna politika prema maloljetnicima, prema dostupnim podacima, odgojne mjere upućivanja u specijalizirane ustanove za liječenje i osposobljavanje se ne izriču zbog nepostojanja takvih ustanova u Kantonu Sarajevo (MUP KS, 2024).

Posmatrano kroz zdravstveni i socijalni aspekt zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo, Zavod za bolesti ovisnosti evidentirao je u predmetnom periodu ukupno 9.312 pacijenata uključenih u tretmane, od kojih je 2.913 prvi put započelo liječenje, dok je 2.024 pacijenata bilo na opijatskoj supstitucionoj terapiji. Dominantna grupa su muškarci (80%), najčešće ovisnici o kokainu i amfetaminu, a tokom perioda zabilježeno je 37 smrtnih slučajeva pacijenata-ovisnika, bez preciznih podataka o uzrocima smrti. Dostupni podaci također ukazuju na nedostatak kapaciteta Ministarstva rada i socijalne politike Kantona Sarajevo, kao i Terapijske zajednice „Kampus“ za tretman maloljetnih ovisnika i osoba ženskog spola. „Kampus“ se fokusira na primjenu alternativnih sankcija i prevenciju kroz školske programe vršnjačke edukacije, dok se Centar za socijalni rad Kantona Sarajevo, iako ne nadzire direktnu prevenciju, često susreće s problemima ovisnika unutar socijalnih slučajeva (MUP KS, 2024). Ovo stanje ističe značajne praznine u sistemu zaštite i tretmana maloljetnih ovisnika, naglašavajući potrebu za otvaranjem specijaliziranih ustanova i proširenjem kapaciteta postojećih centara, uz integriranu prevenciju i podršku kroz obrazovne i socijalne programe. Finalno, u oblasti odgoja i obrazovanja u Kantonu

Sarajevo, dostupni podaci pokazuju da su škole aktivno uključene u strukturirane preventivne aktivnosti kroz nastavu i saradnju s MUP-om KS, dok Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja koordinira *Program prevencije ovisnosti*, obuhvatajući predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski nivo. Nevladine organizacije dodatno pružaju podršku prevenciji, uz asistenciju Javne ustanove „Porodično savjetovalište“ i MUP-a KS. Ipak, implementacija programa suočava se s izazovima, uključujući ograničen broj pedagoških, psiholoških i socijalnih stručnjaka, narušeno mentalno zdravlje zajednice, socioekonomske teškoće, disfunkcionalne porodice, nedostatak zaštitnih faktora za učenike te ograničene preventivne sadržaje usmjerene na razvoj kritičkog promišljanja.

## TEMELJNE ODREDNICE STRATEGIJE I IMPLEMENTACIJSKI IZAZOVI

Strategija za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo za period 2024–2028. (u daljnjem tekstu: Strategija) prepoznaje zloupotrebu opojnih droga kao složen i višedimenzionalan izazov koji obuhvata sigurnosne, zdravstvene i socijalne aspekte. Donošenje kantonalne Strategije bilo je usklađeno sa Državnom strategijom nadzora nad opojnim drogama, prevencijom i suzbijanjem zloupotrebe opojnih droga u Bosni i Hercegovini za period 2018–2023. Ipak, prateći državni akcioni plan nikada nije usvojen, što stvara institucionalne praznine koje otežavaju koordinaciju, definiranje odgovornosti i praćenje rezultata na kantonalnom nivou. Bez operativnih komponenti, strateški dokumenti ostaju teško primjenjivi, budući da ne sadrže precizne mehanizme provedbe, vremenske okvire, nosioce aktivnosti niti konkretne pokazatelje uspjeha. Također, horizontalna koordinacija među entitetima i kantonima može biti ograničena ukoliko se razvijaju različiti pristupi bez zajedničkog operativnog okvira. Odsustvo državnog akcionog plana dodatno povećava ulogu kantonalnog nivoa u samostalnom planiranju i prilagođavanju mjera, ali istovremeno stavlja dodatni teret na lokalne institucije i partnere, uključujući nevladin sektor i civilno društvo.

Kantonalna Strategija pažljivo je osmišljena kako bi obuhvatila jasno definirane opće i posebne strateške ciljeve, temeljeći se na realnim procjenama i dostupnim resursima. Opći ciljevi uključuju smanjenje ponude i potražnje opojnih droga, prevenciju zloupotrebe među djecom i mladima, liječenje i resocijalizaciju ovisnika te smanjenje zdravstvenih i društvenih rizika, uz naglasak na saradnju s lokalnom zajednicom, jačanje kapaciteta i koordinacije vladinih i nevladinih institucija, te kontinuirano praćenje i evaluaciju stanja. Posebni strateški ciljevi obuhvataju smanjenje ponude i potražnje opojnih droga i smanjenje štete, pri čemu su aktivnosti usmjerene na prevenciju, smanjenje zloupotrebe među mladima te smanjenje negativnih posljedica zloupotrebe (MUP KS, 2024). Akcioni plan za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo za period 2024–2028. (u daljnjem tekstu: Akcioni plan) detaljno razrađuje ove ciljeve kroz 59 konkretnih aktivnosti raspoređenih u tri osnovna strateška cilja.

Iako je Strategija konceptualno kvalitetna, iskustva sa državnog nivoa pokazuju da samo usvajanje strateških dokumenata ne garantira njihovu provedbu, što potvrđuje potrebu za analizom implementacijskih izazova. Među ključnim izazovima ističu se limitirani resursi, otpornost na promjene, nedovoljna koordinacija među učesnicima implementacije te nedostatak uključivanja ključnih aktera, uključujući nevladine organizacije i civilno društvo (PubAdmin Institute, 2024). Analiza specifičnosti problema zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo te predviđenih mjera Strategije i Akcionog plana 2024–2028. sugerira da implementacija može

naći na izazove, među kojima se posebno ističu institucionalna fragmentacija, potreba za snažnijom međusektorskom koordinacijom, složen i fragmentiran pravni okvir koji zahtijeva izmjene i usklađivanja propisa, te ograničeni institucionalni i kadrovski kapaciteti, naročito u tretmanu maloljetnih i ženskih ovisnika.

Kada je u pitanju institucionalna fragmentacija i međusektorska koordinacija, u implementaciju Strategije i Akcionog plana je uključeno više resora (policija, pravosuđe, zdravstvo, socijalna zaštita, obrazovanje, nevladin sektor), što zahtijeva složenu međusektorsku saradnju i stalnu koordinaciju aktivnosti. Navedeno implicira potrebu za usklađivanjem različitih nadležnosti, prioriteta i operativnih procedura, budući da svaki resor djeluje unutar vlastitih pravnih okvira, resursnih mogućnosti i organizacijskih kultura, što može dovesti do preklapanja nadležnosti, nejasne raspodjele odgovornosti i usporene provedbe mjera. Međutim, planirano uspostavljanje jedinstvene baze podataka u vezi sa zloupotrebom opojnih droga u Kantonu Sarajevo predstavlja ključnu priliku za prevazilaženje ovih izazova jer omogućava centralizirano prikupljanje, razmjenu i evaluaciju podataka, čime se jača transparentnost i efikasnost u praćenju strateških ciljeva. Slične prakse u Njemačkoj i Italiji pokazale su da integrirani informacijski sistemi doprinose boljoj koordinaciji sektora, potvrđuju važnost ovakvih rješenja (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction [EMCDDA], 2023).

Provedbu dodatno otežava pravni i regulatorni okvir s obzirom na to da Strategija i Akcioni plan predviđaju iniciranje izmjena krivičnog zakonodavstva (npr. dekriminalizacija posjedovanja opojnih droga za vlastite potrebe) kao i podnošenje inicijative za uvrštavanje novih vrsta opojnih droga u listu opojnih droga na razini Bosne i Hercegovine. Naime, ove promjene zahtijevaju koordinaciju više institucija i nadležnosti u okviru kompleksnog i fragmentiranog političko-administrativnog sistema Bosne i Hercegovine, gdje složeni proceduralni i regulatorni okviri, kao i politička volja, mogu ozbiljno usporiti ostvarivanje predviđenih ciljeva. U tom kontekstu, činjenica da državni organi praktično nisu implementirali Državnu strategiju za nadzor nad opojnim drogama, prevenciju i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga (2018–2023.) dodatno otežava kantonalne inicijative, jer odsustvo podrške i koordinacije na državnom nivou ograničava mogućnost usklađivanja pravnog okvira, mobilizacije resursa i osiguravanja političke volje za ostvarivanje ciljeva kantonalne Strategije i Akcionog plana.

Kada su u pitanju ograničeni institucionalni i ljudski kapaciteti, evidentiran je nedostatak specijaliziranih ustanova za liječenje maloljetnih i ženskih ovisnika, te potreba za dodatnim kadrovima u policiji, zdravstvu i socijalnim službama. S tim u vezi, postavlja se pitanje može li kantonalni budžet samostalno finansirati sve planirane mjere, s obzirom na to da značajan dio intervencija i dalje ovisi o finansijskoj i tehničkoj podršci međunarodnih organizacija (npr. Svjetska zdravstvena organizacija, Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal, IPA fondovi Evropske unije). Iako je Strategijom i Akcionim planom predviđeno rješavanje ovih problema, ipak to će uveliko zavisti od političke volje i finansijskih resursa. Naime, implementacija strateških mjera i akcionih aktivnosti u velikoj mjeri ovisi o kantonalnom budžetu, te stoga finansijska nestabilnost može direktno ugroziti realizaciju planiranih aktivnosti. Drugim riječima, ako implementacija ovih strateških dokumenata ne bude praćena odgovarajućim budžetskim izdvajanjima to će neminovno dovesti u pitanje realizaciju određenih aktivnosti. Konkretno, nedovoljno stručnog osoblja, manjak institucionalnih kapaciteta, kao i izostanak kontinuirane edukacije direktno će utjecati na efikasnost provođenja određenih aktivnosti, a posebno u oblasti prevencije, tretmana i rehabilitacije ovisnika. Na kraju treba istaći da činjenica

da nadležni resori u Kantonu Sarajevo nemaju prethodna iskustva u provedbi sveobuhvatnih lokalnih strategija za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga, dodatno povećava implementacijske izazove. U kontekstu navedenog, najprije treba istaći da institucije mogu biti sklone nastavku rada prema tradicionalnim metodama, što može usporiti usvajanje novih pristupa i tehnologija predviđenih Strategijom i Akcionim planom. Također, otpor prema promjenama može otežati usklađivanje i koordinirano djelovanje različitih sektora, te dovesti do djelomične ili neadekvatne implementacije planiranih aktivnosti.

Iz svega navedenog, evidentno je da se Strategija i Akcioni plan u Kantonu Sarajevo suočavaju s brojnim izazovima koje je potrebno uzeti u obzir kako bi njihova implementacija bila učinkovita, a strateški ciljevi u sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga ostvareni. Ipak, uprkos ovim izazovima, proces implementacije predstavlja značajnu priliku za institucionalno učenje i jačanje kapaciteta, što dugoročno može doprinijeti uspostavljanju održive i sveobuhvatne prakse u oblasti zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo, a ujedno poslužiti i kao model za buduće državne strategije u ovoj oblasti.

## DISKUSIJA

Implementacija strateških dokumenata u oblasti sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga suočava se s nizom izazova, uključujući nedostatak finansijskih i ljudskih resursa, slabu međusektorsku koordinaciju, neadekvatnu edukaciju stručnjaka te prisutnost stigme prema osobama koje koriste opojne droge (Greene, 2018; Kruger et al., 2024). Dodatne prepreke proizlaze iz kompleksnog društvenog i sigurnosnog konteksta, zakonskih ograničenja, nedovoljne političke podrške te poteškoća u evaluaciji i praćenju uspjeha mjera (Knudsen et al., 2011; Pereira, 2016). Ovi faktori često usporavaju ostvarivanje ciljeva strategija i ukazuju na potrebu za prilagođenijim, integriranim pristupima, kao i kontinuiranim ulaganjem u kapacitete i resurse.

U kontekstu Bosne i Hercegovine, izazovi implementacije strateških dokumenata dodatno su intenzivirani složenošću i fragmentiranošću političko-institucionalnog sistema, te nedostatkom političke volje za koordinirano djelovanje. Kao rezultat, obaveze preuzete na državnom nivou često se ne prenose dosljedno na entitetski, kantonalni i lokalni nivo vlasti, što dovodi do diskontinuiteta u primjeni mjera. Posljedično, aktivnosti predviđene državnim strateškim dokumentima ostaju djelomično provedene ili uopće ne zažive u praksi. Primjer takve situacije predstavlja Državna strategija nadzora nad opojnim drogama, sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga u BiH za period 2018–2023, koja nije implementirana, niti je nakon njenog isteka pravovremeno usvojena nova strategija (European Commission, 2024). Ovakva situacija nameće potrebu da niži nivoi vlasti izrađuju vlastite strategije i akcione planove kako bi odgovorili na specifične lokalne izazove i nadoknadili institucionalne nedostatke u provođenju zajedničkih dokumenata. Pritom se postavlja pitanje razloga neimplementacije državne strategije, odnosno njene utemeljenosti na jasnoj procjeni lokalnih problema i izazova, osiguranju koordiniranog djelovanja na različitim nivoima vlasti i uključivanja relevantnih sektora (International Task Force on Strategic Drug Policy, 2006).

Izazovi implementacije Strategije i Akcionog plana Kantona Sarajevo 2024–2028. reflektiraju globalne prepreke u provođenju politika usmjerenih na borbu protiv zloupotrebe opojnih droga, pri čemu složenost zakonodavnog okvira i fragmentacija nadležnosti u Kantonu Sarajevo korespondira s međunarodnim problemima regulatorne neusaglašenosti i birokratskih

barijera. Ured Ujedinjenih nacija za drogu i kriminal (United Nations Office for Drugs and Crime) te Međunarodni konzorcij za politiku droga (International Drug Policy Consortium) identificiraju upravo ove faktore kao ključne prepreke u prilagođavanju politika lokalnim potrebama (International Drug Policy Consortium [IDPC], 2021; Commission on Narcotic Drugs Blog, 2024, March 19). Ograničeni kapaciteti za tretman, prevenciju i resocijalizaciju u Kantonu Sarajevo dodatno odražavaju globalnu neravnomjernu dostupnost programa smanjenja štete i resursa za liječenje, naročito u zemljama s nižim prihodima (Ducharme, 2018, December 18). Istovremeno, potreba za izgradnjom centraliziranih baza podataka i evaluacijskih mehanizama u lokalnom kontekstu odražava globalna upozorenja o nedostatku pouzdanih podataka i teškoćama u procjeni učinka mjera, što dugoročno otežava donošenje politika temeljenih na dokazima (UNODC, 2023a). Socioekonomski faktori, stigma i marginalizacija vulnerabilnih skupina također se prepoznaju kao ključni izazovi, jer krivičnopravne politike često produbljuju društvene nejednakosti i ograničavaju javnozdravstvene intervencije (Fernandez, 2025, June 26). Paralelno, globalne inicijative, poput *Globalne koalicije za suzbijanje prijetnji od sintetičkih droga*, pružaju modele međunarodne saradnje i razmjene znanja koji bi mogli poslužiti kao okvir za jačanje koordinacije i integriranog odgovora na lokalnom nivou (Global Coalition to Address Synthetic Drug Threats, 2025).

Donošenje Strategije i Akcionog plana za borbu protiv zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo 2024–2028. predstavlja opravdan i strateški ispravan korak, jer omogućava preciznu prilagodbu mjera specifičnom lokalnom kontekstu, detaljno razrađuje operativne aktivnosti te jasno definira nosioce i indikatore provedbe (MUP KS, 2024), čime efektivno nadopunjuje širu državnu strategiju. Uspješnost implementacije u velikoj mjeri ovisi o usklađivanju s državnim zakonodavnim i strateškim okvirima, prevazilaženju fragmentacije nadležnosti, osiguranju stabilnog finansiranja i institucionalnih kapaciteta, te izgradnji kompatibilnih sistema za prikupljanje i evaluaciju podataka, što potvrđuju međunarodne smjernice i preporuke (UNODC, 2023a; IDPC, 2021). Iskustva drugih država potvrđuju važnost kombiniranja nacionalnih politika i lokalnih inicijativa. Pa tako Portugal pokazuje da dekriminalizacija opojnih droga, uz snažna ulaganja u zdravstvene i preventivne programe, može osigurati značajne javnozdravstvene koristi (Hughes & Stevens, 2010), dok Švicarska uspješno integrira nacionalnu strategiju i kantonalne programe smanjenja štete, uključujući terapiju supstitucijom i sigurne prostore za konzumaciju (Uchtenhagen, 2010). Primjer Škotske dodatno naglašava vrijednost lokalnih pilot-projekata unutar nacionalnog okvira, poput sigurnih prostorija za korisnike opojnih droga u Glasgowu, kao modela prilagođenih i inovativnih rješenja (Scottish Government, 2025). Ovi primjeri pokazuju da lokalne strategije, poput one u Kantonu Sarajevo, mogu biti ključne za adresiranje specifičnih izazova, no njihova učinkovitost zahtijeva snažnu koordinaciju s višim nivoima vlasti, stabilno finansiranje i kontinuirano ulaganje u ljudske, materijalne i informacijske resurse (Fernandez, 2025, June 26; UNODC, 2023a).

Uspješnost implementacije Strategije i Akcionog plana Kantona Sarajevo 2024–2028 ne može se u potpunosti sagledati bez uloge nevladinog sektora i civilnog društva, čiji angažman omogućava koordiniraniji i lokalno prilagođen odgovor na problem zloupotrebe opojnih droga (Drug Policy Network South East Europe [DPNSEE], 2019; Civil Society Forum on Drugs [CSFD], 2022; European Commission, 2023). Nevladine organizacije, civilno društvo i lokalne zajednice ne samo da pružaju osnovne usluge korisnicima, već i dizajniraju inovativne programe, zagovaraju politike utemeljene na dokazima te povezuju institucije s lokalnim zajednicama,

čime doprinose održivijem, prilagođenijem i sveobuhvatnijem odgovoru na problem zloupotrebe opojnih droga (Dmitrović, 2011; CSFD, 2022). Specifičnosti Bosne i Hercegovine dodatno naglašavaju značaj uloge civilnog društva i nevladinog sektora, jer fragmentiranost vlasti i složen sistem nadležnosti često dovode do nedosljedne implementacije strategija, uz čest izostanak koordinacije između državnog, entitetskog i kantonalnog nivoa. Upravo u tim institucionalnim prazninama civilno društvo ima potencijal da premosti institucionalne barijere i osigura kontinuitet u radu s korisnicima.

Lokalna iskustva potvrđuju da nevladine organizacije doprinose kroz programe smanjenja štete (*drop-in* centri, savjetodavne linije, edukacije u školama) te pokrivaju segmente koje institucije ne uspijevaju obuhvatiti zbog ograničenih kapaciteta ili rigidnih procedura (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction [EMCDDA], 2017). Osim što pružaju usluge, ove organizacije aktivno zagovaraju inovativna rješenja, reforme zakonodavstva i kreiranje politika zasnovanih na empirijskim dokazima, čime doprinose održivijem, lokalno prilagođenom i sveobuhvatnijem odgovoru na problem zloupotrebe opojnih droga. Takva iskustva jasno pokazuju da aktivnosti civilnog društva mogu značajno unaprijediti implementaciju Strategije i Akcionog plana Kantona Sarajevo 2024–2028. Nevladine organizacije, lokalne zajednice i civilni sektor predstavljaju ključne aktere u prevazilaženju institucionalnih nedostataka u oblasti sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga. Angažman ovih aktera doprinosi primjeni mjera u skladu sa specifičnim lokalnim potrebama, što je posebno važno u složenom političko-institucionalnom okviru Bosne i Hercegovine (O’Gorman & Schatz, 2021; UNODC, 2023b).

Strategija i Akcioni plan predviđaju aktivno uključivanje nevladinih organizacija i civilnog društva u implementaciju mjera, prepoznajući njihovu ključnu ulogu u ostvarivanju lokalno prilagođenih i efikasnih intervencija. Međunarodna iskustva dodatno potvrđuju značaj angažmana civilnog društva u uspješnoj provedbi politika smanjenja štete. Primjeri uključuju programe distribucije sterilnih igala i edukaciju korisnika droga u Argentini, što je rezultiralo smanjenjem broja prenosa HIV-a (Malick, 2018; Tran & Luong, 2022). Slično tome, *Program usmjeren na zajednicu za tretman i podršku osobama koje koriste opojne droge* (Community Oriented Substance Use Programme – COSUP) u Južnoj Africi, proveden kroz partnerstvo civilnog društva i vlade, pružao je edukaciju, podršku i usluge smanjenja štete, doprinoseći smanjenju novih slučajeva HIV-a među korisnicima opojnih droga (UNODC, 2024). Ovi primjeri ukazuju na relevantnost i potencijal primjene sličnih pristupa u Bosni i Hercegovini, posebno kroz aktivno uključivanje lokalnih nevladinih organizacija.

Zaključno, inkluzija nevladinog sektora i civilnog društva osigurava da Strategija i Akcioni plan ne ostanu deklarativni dokumenti, već da budu praktično primjenjivi i utemeljeni na stvarnim potrebama zajednice. Ipak, iako Strategija predviđa učešće nevladinog sektora, njegovo djelovanje može biti ograničeno izazovima. To uključuje nedostatak kvalificiranog osoblja, ograničena finansijska sredstva i nedostatak političke podrške (IDPC, 2023; Rendstrom et al., 2017). Stoga je izuzetno važno da Kanton Sarajevo uzme u obzir sve relevantne nevladine organizacije koje se bave problemom zloupotrebe opojnih droga, kako bi se osigurala široka koordinacija i implementacija mjera prilagođenih specifičnim potrebama korisnika, čime bi Strategija mogla u potpunosti ostvariti svoje ciljeve (Correlation – European Harm Reduction Network, 2023; Graves & Fendrich, 2024; UNODC, 2023b). Navedeno bi značilo sistematsko uključivanje svih nevladinih organizacija kroz formiranje registra, stalne konsultacije i institucionalnu podršku njihovom kontinuiranom radu.

## ZAKLJUČAK

Problem zloupotrebe opojnih droga predstavlja složen i višedimenzionalan globalni izazov sa kojim se suočava i Bosna i Hercegovina. Specifičnost domaćeg konteksta ogleda se u izrazito kompleksnom i fragmentiranom političko-administrativnom sistemu, utemeljenom na višeslojnoj strukturi vlasti (državni, entitetski i kantonalni nivo), što predstavlja ozbiljnu prepreku za efikasnu implementaciju strateških dokumenata u oblasti sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga. U ovoj oblasti problemi se posebno manifestiraju kroz nedostatak političke volje, neujednačene nadležnosti, slabu koordinaciju, različite razvojne prioritete i ograničene institucionalne kapacitete na različitim nivoima vlasti. Ove strukturne slabosti naročito dolaze do izražaja u činjenici da posljednja državna strategija iz oblasti sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga u Bosni i Hercegovini (2018-2023), iako formalno usvojena, nikada nije implementirana. Ključni razlog za to bio je neusvajanje pratećeg akcionog plana, bez kojeg strateški dokumenti ostaju deklarativni i lišeni konkretnih operativnih mehanizama neophodnih za njihovu provedbu.

Neimplementacija prethodnih dokumenata imala je utjecaj na proces izrade Strategije i Akcionog plana za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo (2024-2028). Naime, vlast u Kantonu Sarajevo prepoznala je potrebu za donošenjem vlastite strategije koja će se kretati u okvirima ranije pomenute državne strategije, ali biti prilagođena specifičnim lokalnim problemima i izazovima, uz detaljan akcion plan i jasno definirane nadležnosti. Kreiranju ove strategije prethodilo je sistemsko razumijevanje prirode i obima problema zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo, njegovog porijekla, posljedica i šireg utjecaja, kako bi se smisleno definirali ciljevi, mjere i očekivani ishodi strateškog djelovanja. Na taj način ovi dokumenti omogućavaju sistemski pristup problemu zloupotrebe opojnih droga kroz adresiranje sigurnosnih, javnozdravstvenih i socijalnih aspekta problema, te uspostavljanje temelja za kontinuirano praćenje i evaluaciju, integrirajući opće i posebne strateške ciljeve s konkretno definiranim operativnim aktivnostima. Važno je istaći da navedeni strateški dokumenti predviđaju koordinirano djelovanje institucija u smanjenju ponude i potražnje opojnih droga, unapređenju preventivnih i tretmanskih programa, te osiguravaju efikasnu implementaciju mjera u skladu sa međunarodnim standardima i najboljim praksama u oblasti prevencije i kontrole zloupotrebe opojnih droga.

Iako je Kanton Sarajevo napravio značajan iskorak donošenjem prve sveobuhvatne i multidisciplinarne strategije i akcionog plana na lokalnom nivou, analiza implementacijskih izazova ukazuje na višestruke prepreke koje mogu ograničiti efikasnost Strategije i Akcionog plana. Ovi izazovi prevashodno uključuju složen i fragmentiran pravni okvir, institucionalnu fragmentaciju, nedostatak kadrovskih i finansijskih kapaciteta, ograničenu međusektorsku koordinaciju, ograničeno iskustvo u provedbi lokalnih strategija i otpore prema promjenama. Stoga se može reći da uspješna implementacija navedenih dokumenata prvenstveno ovisi od njihove dosljedne provedbe kroz kontinuiranu političku i institucionalnu podršku, stabilno finansiranje i jačanje institucionalnih kapaciteta. Prevazilaženje pravne i institucionalne fragmentacije, unapređenje međusektorske saradnje i aktivno uključivanje nevladinog sektora i lokalnih zajednica predstavljaju ključne pretpostavke za stvaranje održivog i djelotvornog sistema. Naime, od suštinskog značaja je kontinuirano jačanje institucionalnih i ljudskih kapaciteta, uključujući specijaliziranu edukaciju stručnog kadra, formiranje multidisciplinarnih timova i unapređenje infrastrukturnih resursa potrebnih za prevenciju, tretman i rehabilitaciju.

Posebnu pažnju treba usmjeriti na unapređenje međusektorske saradnje između ključnih aktera, budući da se samo koordiniranim djelovanjem može biti prevaziđena institucionalna fragmentacija. U konačnici, izuzetnu važnost ima provedba transparentnog i funkcionalnog mehanizma praćenja i evaluacije ovih strateških dokumenata, čime se garantira ne samo efikasnost, nego i odgovornost svih relevantnih aktera uključenih u proces implementacije. Samo na taj način Strategija i Akcioni plan mogu prevazići ulogu deklarativnih dokumenata i postati konkretni funkcionalni instrumenti društvene promjene, sposobni da odgovore na specifične sigurnosne, zdravstvene i socijalne izazove zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo, u skladu s međunarodnim standardima i najboljim praksama.

## REFERENCE

- Civil Society Forum on Drugs (2022). Assessment of civil society involvement in the field of drug policies in Europe. <https://www.civilsocietyforumondrugs.eu/wp-content/uploads/2022/06/202205-CSFD-assesment.pdf>
- Commission on Narcotic Drugs Blog Blog (2024, March 19). 6. *Follow-up to the implementation at the national, regional and international levels of all commitments as reflected in the Ministerial Declaration of 2019 to address and counter the world drug problem*. <https://cndblog.org>
- Correlation – European Harm Reduction Network (2023). Assessing civil society involvement in drug policy: European case studies. <https://correlation-net.org/2023/08/24/assessing-civil-society-involvement-in-drug-policy-european-case-studies/>
- Council of the European Union (2021). EU Drugs Strategy 2021–2025. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2860/736505>
- Deljković, I. (2007). *Suprotstavljanje zloupotrebi opojnih droga: Bosna i Hercegovina i Evropska unija*. Fakultet kriminalističkih nauka.
- Dmitrović, T. (2011). Challenges of civil society in Bosnia and Herzegovina [Policy brief]. Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini. <https://www.sif.ba/dok/1392298597.pdf>
- Drug Policy Network South East Europe (2019). Drug strategy and drug legislation in Bosnia and Herzegovina. <https://dpnsee.org/wp-content/uploads/2019/04/Drug-strategy-and-drug-legislation-in-Bosnia-and-Herzegovina.pdf>
- Ducharme, J. (2018, December 18). *A promising way to help drug users is “severely lacking” around the world, report says*. Time. <https://time.com/5475905/harm-reduction-resources/>
- European Commission (2023). *Bosnia and Herzegovina 2023 Report*. [https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD\\_2023\\_691%20Bosnia%20and%20Herzegovina%20report.pdf](https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_691%20Bosnia%20and%20Herzegovina%20report.pdf)
- European Commission (2024). Commission staff working document: Bosnia and Herzegovina 2024 report (SWD(2024) 691 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2024:691:FIN>

- European Commission. (2023). Commission staff working document: Bosnia and Herzegovina 2023 report. SWD(2023) 691 final [https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD\\_2023\\_691%20Bosnia%20and%20Herzegovina%20report.pdf](https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_691%20Bosnia%20and%20Herzegovina%20report.pdf)
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (2017). Bosnia and Herzegovina: National drug situation report 2017. [https://www.euda.europa.eu/system/files/publications/9424/National\\_drug\\_situation\\_report\\_Bosnia\\_and\\_Herzegovina.pdf](https://www.euda.europa.eu/system/files/publications/9424/National_drug_situation_report_Bosnia_and_Herzegovina.pdf)
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction -EMCDDA (2023). European Drug Report 2023: Trends and Developments. [https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023\\_en](https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023_en)
- Fernandez, A. C. (2025, June 26). *Evidence that cannot be contained: The World Drug Report 2025 reveals the ongoing failure of the global drug control system*. International Drug Policy Consortium. <https://idpc.net/blog/2025/06/evidence-that-cannot-be-contained-the-world-drug-report-2025-reveals-the-ongoing-failure-of-the>
- Global Coalition to Address Synthetic Drug Threats (2025). *Implementation and Impact 2023-2024*. <https://www.globalcoalition.us/report?>
- Graves, B. D., & Fendrich, M. (2024). Community-based substance use treatment programs for reentering justice-involved adults. *Drug and Alcohol Dependence Reports*. 10(1):100221. DOI:10.1016/j.dadr.2024.100221
- Greene, M. C., Kane, J. C., Khoshnood, K., Ventevogel, P., & Tol, W. A. (2018). Challenges and opportunities for implementation of substance misuse interventions in conflict-affected populations. *Harm reduction journal*, 15(1), Article 58. <https://doi.org/10.1590/S1518-8787.2016050005819>
- Hamilton, I. (2025, February 3). *Addicted: How the world got hooked on illicit drugs – and why we need to view this as a global threat like climate change*. The Conversation. <https://theconversation.com/addicted-how-the-world-got-hooked-on-illicit-drugs-and-why-we-need-to-view-this-as-a-global-threat-like-climate-change-248401>
- Hughes, C. E., & Stevens, A. (2010). What can we learn from the Portuguese decriminalization of illicit drugs? *British Journal of Criminology*, 50(3), 999–1022. DOI:10.1093/bjc/azq038
- International Drug Policy Consortium (2021). *Suppressing coherence: The UNODC strategy 2021–2025 and the UN system common position on drugs*. International Drug Policy Consortium. <https://idpc.net/publications/2021/04/supressing-coherence-the-unodc-strategy-2021-2025-and-the-un-system-common-position-on-drugs?>
- International Drug Policy Consortium (2023). Opportunities and challenges for the engagement of civil society in human rights oriented drug policies- *Czechia CND conference room paper*. <https://idpc.net/publications/2023/03/opportunities-and-challenges-for-the-engagement-of-civil-society-in-human-rights-oriented-drug>
- International Narcotics Control Board (n.d.). *Integration of supply and demand reduction strategies: Moving beyond a balanced approach*. [https://www.incb.org/documents/Publications/AnnualReports/Thematic\\_chapters/English/AR\\_2004\\_E\\_Chapter\\_I.pdf](https://www.incb.org/documents/Publications/AnnualReports/Thematic_chapters/English/AR_2004_E_Chapter_I.pdf)
- International Task Force on Strategic Drug Policy (2006). A new approach to reduce drug demand: Rooted in hope, growing with success. International Task Force on Strategic Drug Policy. (2006). A new approach to reduce drug demand: Rooted in hope, growing with success. <http://www.itfsdp.org>

- Knudsen, H. K., Abraham, A. J. & Oser, C. B. (2011). Barriers to the implementation of medication-assisted treatment for substance use disorders: The importance of funding policies and medical infrastructure. *Evaluation and Program Planning*, 34(4), 375-381.
- Kruger, D.J., Kirk, H. M., Leonard, K. E., Lynch, J.J., Nielsen, N., & Clemency, B.M. (2024). Assessing challenges and solutions in substance abuse prevention, harm reduction, and treatment services in New York State. *Health Systems*, 3, 1-12. [https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2949856224000321?ref=pdf\\_download&fr=RR-2&rr=97f77e1bac1e5a54](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2949856224000321?ref=pdf_download&fr=RR-2&rr=97f77e1bac1e5a54)
- Malick, R. (2018). Prevention of substance use disorders in the community. *Indian Journal of Psychiatry* 60 (Suppl 4), 559–563. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5844172/>
- Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (2024). Strategija i akcioni plan za sprečavanje i suzbijanje zloupotrebe opojnih droga u Kantonu Sarajevo (2024-2008).
- O’Gorman, A., & Schatz, E. (2021). Civil society involvement in harm reduction drug policy: reflections on the past, expectations for the future. *Harm Reduct Journal*, 18, Article number 17 . <https://doi.org/10.1186/s12954-020-00426-8>
- Pereira, A. P., Paes, Â. T., & Sanchez, Z. M. (2016). Factors associated with the implementation of programs for drug abuse prevention in schools. *Revista de saude publica*, 50, 44.
- PubAdmin Institute (2024). Challenges and systems in public policy implementation. <https://pubadmin.institute/public-policy-and-analysis/challenges-systems-public-policy-implementation>
- Renstrom, M., Ferri, M., & Mandil, A. (2017). Substance use prevention: Evidence-based intervention. *Eastern Mediterranean Health Journal*, 23(3),198–205. <https://www.emro.who.int/emhj-volume-23-2017/volume-23-issue-3/substance-use-prevention-evidence-based-intervention.html>
- Scottish Government. (2025). Safer drug consumption pilot in Glasgow. <https://www.gov.scot/news/safer-drug-consumption-pilot-1/>
- Sterland, B. (2006). Civil society capacity building in post-conflict societies: The experience of Bosnia and Herzegovina and Kosovo (Praxis Paper No. 9). INTRAC. <https://www.intrac.org/resources/praxis-paper-9-civil-society-capacity-building-post-conflict-societies-experience-bosnia-herzegovina-kosovo/>
- Tran, M. T. N., & Luong, Q. H. (2022). Community harm reduction initiatives: Essential investments for illicit drug prevention and control in the future. *The Lancet regional health. Western Pacific*, 18, 100373. <https://doi.org/10.1016/j.lanwpc.2021.100373>
- Uchtenhagen, A. (2010). Heroin-assisted treatment in Switzerland: A case study in policy change. *Addiction*, 105(1), 29–37. DOI:10.1111/j.1360-0443.2009.02741.x
- United Nations Office for Drugs and Crime (2021). *World Drug Report 2021: Global overview: Drug demand and drug supply* [https://www.unodc.org/res/wdr2021/field/WDR21\\_Booklet\\_2.pdf](https://www.unodc.org/res/wdr2021/field/WDR21_Booklet_2.pdf)
- United Nations Office for Drugs and Crime (2025). *World Drug Report 2025: Contemporary Drug Issues*. <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/world-drug-report-2025.html>

- United Nations Office on Drugs and Crime (2023a). World Drug Report 2023: Booklet 2 – Contemporary issues on drugs [Booklet]. UNODC. [https://www.unodc.org/res/WDR-2023/WDR23\\_Booklet\\_2.pdf](https://www.unodc.org/res/WDR-2023/WDR23_Booklet_2.pdf)
- United Nations Office on Drugs and Crime (2023b). Leveraging civil society engagement in implementing international drug policy commitments. <https://www.unodc.org/unodc/en/ngos/leveraging-civil-society-engagement-in-implementing-international-drug-policy-commitments.html>
- United Nations Office on Drugs and Crime (2024). Civil society's role in substance use prevention, harm reduction, treatment, and recovery support highlighted at the 2024 ISSUP conference. <https://www.unodc.org/unodc/ngos/civil-societys-role-in-substance-use-prevention--harm-reduction--treatment--and-recovery-support-highlighted-at-the-2024-issup-conference.html>
- Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo (2021). *Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2021–2027*. [https://mo.ks.gov.ba/sites/mo.ks.gov.ba/files/2024-07/strategija\\_razvoja\\_ks\\_2021-2027\\_1.pdf](https://mo.ks.gov.ba/sites/mo.ks.gov.ba/files/2024-07/strategija_razvoja_ks_2021-2027_1.pdf)

## IMPLEMENTATION CHALLENGES OF THE DRUG ABUSE PREVENTION AND SUPPRESSION STRATEGY IN SARAJEVO CANTON

Review scientific paper

### Abstract

The implementation of strategies for the prevention and suppression of drug abuse represents a highly complex social and institutional challenge. This complexity arises from the multidimensional nature of drug abuse, which generates significant health, criminal, psychosocial, and economic consequences globally. In modern societies, efforts and resources are directed through strategic documents that define goals, measures, and instruments for addressing this issue. The Strategy for the Prevention and Suppression of Drug Abuse in the Canton of Sarajevo (2024–2028) marks an important step in advancing drug control policy in Bosnia and Herzegovina. Despite its multidisciplinary and integrated approach, the Strategy is expected to face several implementation challenges, including legislative fragmentation, resource limitations, weak intersectoral coordination, and institutional resistance. This paper aims to analyze these key challenges and propose potential solutions to enhance the Strategy's effectiveness and sustainability in the local context.

**Keywords:** drug abuse, prevention and suppression, strategy, implementation, Sarajevo Canton

### Podaci o autorima

**Irma Deljkic**, Univerzitet u Sarajevu - Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije; ORCID: 0000-0001-5699-6095; E-mail: ideljkic@fkn.unsa.ba

**Admir Katica**, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo; E-mail: admirkatica@gmail.com

**Adnan Fazlic**, Univerzitet u Sarajevu - Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije; ORCID: 0000-0002-4419-1828; E-mail: afazlic@fkn.unsa.ba

